

Силабус
навчальної дисципліни
ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ ТА ДИЗАЙНУ
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма	Початкова освіта
Спеціальність	013 початкова освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Качерова Ольга Георгіївна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/kacherova/
Е-mail викладача:	og_kacherova@bdpu.org.ua
Графік консультацій	

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3	30	30	40	залік

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: основи композиції, колористика, дизайн цифрове мистецтво, творчість, технології, інструменти для малювання, проєктна графіка.

Мета та предмет курсу

Метою курсу "Основи композиції та дизайну" є поглиблення теоретичних знань з методичних основ і практичних навичок з композиції, ознайомлення студентів з основними термінами та поняттями композиції, практичне застосування основних понять дисципліни, на формування творчої індивідуальності студента шляхом експериментування з різними техніками, матеріалами та об'ємами.

Предмет курсу включає формування та розвиток творчої уяви, оригінального, нестереотипного, творчого мислення, високого рівня майстерності, що є основою професійної підготовки фахівця в галузі образотворчого мистецтва та початкової освіти.

Основні завдання вивчення дисципліни «Основи композиції та дизайну» є

теоретичне та практичне засвоєння основ, законів та принципів зображення площинно-графічної та об'ємно просторових композицій.:

- формувати систематизовані уявлення про концепції, принципи, методи, побудови гармонійної та збалансованої композиції;
- ознайомити з основними поняттями композиції та колористики, їх призначенням, функціональними можливостями в різних областях застосування;
- вміти виявляти широку обізнаність в сфері композиції, володіти композиційними художніми засобами та прийомами, застосовувати закони і правила композиційної організації твору, створювати композиції творів різного типу на основі власних фантазій, уявлень, на основі заданих тематик;
- використовувати набуті знання і вміння у процесі художньо-творчої самореалізації;
- виробити практичні навички роботи з програмним забезпеченням растрової, графіки а також використання інтерактивного додатку LearningApps , віртуальної дошки Padlet, Canva на уроках в початковій школі.

Компетентності та програмні результати навчання:

Проблемно-пошукові і практичні завдання розраховано на розвиток , формування його графічного досвіду у вирішенні освітніх задач, активізацію інноваційного потенціалу і розвиток художньо-творчої активності.

Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, розуміння предметної галузі та професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності та володінням академічними та сучасними техніками, прийомами та методиками; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; володіти навичками самоорганізації, самовдосконалення та реалізації набутих знань, умінь і навичок образотворчої та художньо-педагогічної діяльності.

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції*	Результати навчання
1.	<i>Загальні</i>	Соціально-особистісні	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • норми етики, правила культури поведінки;

			<ul style="list-style-type: none"> • правила спілкування із суб'єктами освітнього процесу, способи самоорганізації власної діяльності відповідно до професійних завдань; • способи налагодження конструктивних професійних зв'язків із суб'єктами освітнього процесу для розв'язання професійних завдань щодо діяльнісного підходу до організації освітнього процесу учнів 1–4 класів. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати принципи, норми етики, правила культури поведінки, правову культуру у стосунках з людьми на основі загальнолюдських і національних цінностей, норм суспільної моралі; • адаптуватися та будувати спілкування із суб'єктами освітнього процесу на принципах гуманізації й довіри; • налагоджувати конструктивні професійні зв'язки із суб'єктами освітнього процесу, громадськістю, засобами масової для розв'язання професійних завдань щодо діяльнісного підходу до організації освітнього процесу учнів 1–4 класів.
2.		Загальнонаукові	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • способи аналізу, оцінки, прогнозування соціальних процесів суспільного життя; • основні поняття з фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки, з метою здійснення навчання здобувачів початкової освіти через гру як провідний спосіб діяльності; • способи здійснення сучасних наукових досліджень; • основні засади запровадження Концепції нової української школи. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати, оцінювати, прогнозувати соціальні процеси суспільного життя (здатність до аналізу, оцінки,

			<p>прогнозування освітнього процесу) під час формування в молодших школярів ключових компетентностей через гру як провідний спосіб діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовувати базові знання з фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки, з метою формування ключових компетентностей молодших школярів; • визначати науковий апарат, планувати, організовувати, проводити наукове дослідження, опрацьовувати його результати із застосуванням методів математичної статистики щодо визначення ефективних підходів до навчання учнів початкової школи за допомогою діяльнісного підходу; • здійснювати пошук найефективніших методів педагогічної діяльності в умовах переходу до особистісно орієнтованої парадигми освіти, що передбачає нові підходи до всіх напрямів її здійснення.
3.		Інструментальні	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • нормативні документи, в яких визначено цілі і завдання початкової освіти; • методичні підходи до формування в молодших школярів ключових компетентностей; • критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з освітніх галузей; • державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки дітей; • засоби, форми і методи організації діяльності молодших школярів у процесі формування галузевих компетентностей; • сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід щодо формування в учнів початкової

			<p>школи окремих предметних компетенцій.</p> <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • користуватися нормативними документами та реалізовувати на практиці цілі і завдання здійснення початкової освіти; • реалізувати у процесі освіти учнів 1–4 класів основні положення дидактики та часткових методик; • організовувати процес навчання з позиції партнерства всіх його учасників; • дотримуватися критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з освітніх галузей; • обирати діяльнісний підхід як метод організації освітнього процесу молодших школярів; • упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід щодо формування в молодших школярів окремих предметних компетенцій..
4.	<i>Фахові</i>	Здатність використовувати основи теорії та методології освіти у професійній діяльності	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • методичні підходи до здійснення освіти учнів початкової школи на засадах діяльнісного підходу • основні положення навчання через гру • культурологічну і медіаспрямованість шкільної освіти; • сутність процесу навчання з позиції партнерства всіх його учасників. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • здійснювати процес навчання молодших школярів на засадах діяльнісного підходу; • реалізувати у процесі освіти учнів 1–4 класів основні положення навчання через гру; • організовувати процес навчання з позиції партнерства всіх його учасників.
5.		Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • методичні підходи до проведення уроків в початковій школі на основі

		<p>сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості</p>	<p>використання діяльнісного підходу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • методика позаурочної та позакласної роботи в початковій ланці ЗЗСО щодо формування у здобувачів освіти здатності працювати в команді. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • проводити уроки в початковій школі на основі використання діяльнісного підходу; • організовувати позаурочну та позакласну роботу в початковій ланці ЗЗСО щодо формування у здобувачів освіти здатності працювати в команді.
6.		<p>Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнень та освітніх потреб особистості</p>	<p><i>Знати</i> засоби і методики діагностики рівня розвитку, досягнень та освітніх потреб молодшого школяра в контексті роботи в команді.</p> <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • діагностувати рівень розвитку, досягнень і освітніх потреб молодшого школяра в контексті командної роботи; • обирати сучасні технології навчання, що сприяють досягненню якості процесу освіти молодших школярів.

Зміст курсу

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ВСТУП ДО КОМПОЗИЦІЇ ТА ДИЗАЙНУ

Тема 1.1-1.2 Визначення композиції та дизайну

Визначення базових термінів та понять, пов'язаних з композицією та дизайном. Огляд історії розвитку композиції та дизайну, роль композиції у створенні гармонії та балансу. Вивчення основних елементів композиції: лінії, форми, кольору, текстури, простору та маси. Естетичне сприйняття та візуальна комунікація.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ГАРМОГІЙНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

Тема 2.1-2.2 Баланс та гармонія, контраст і домінанта

Визначення різних типів балансу: симетрія, асиметрія, радіальний баланс. Композицію та її сприйняття кольору, форми, та простору. Види контрасту: кольоровий, текстурний, просторовий. Огляд концепції контрасту та його роль у створенні динаміки та зацікавленості в композиції. Дослідження ролі домінантного елемента в композиції. Практичні вправи зі створення контрастних композицій та використання домінантного елемента для підсилення візуальної комунікації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ПРОПОРЦІЇ ТА МАСШТАБ

Тема 3.1-3.2 Пропорції, масштаб та їх ролі у композиції.

Вивчення основних пропорційних співвідношень, золотий перетин та правил третин. Дослідження різних способів застосування пропорцій у дизайні, архітектурі та візуальному мистецтві. Огляд значення масштабу в композиції та дизайні, сприйняття об'єктів та простору. Практичні завдання з побудови композицій з використанням пропорційних принципів змін масштабу та пропорцій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

РИТМ ТА РУХ

Тема 4.1-4.2 Рух у композиції

Визначення різних видів ритму: регулярний, нерегулярний, радіальний, градуїований. Вплив ритму на динаміку та рух в композиції. Огляд застосування ритму в різних галузях дизайну, таких як графічний дизайн, архітектура, та інтер'єрний дизайн. Способи створення ілюзії руху в композиції: лінії, форми, кольори. Практичні вправи з побудови композицій із динамікою та ілюзією руху.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

ВІЗУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ТВОРЧИСТЬ

Тема 5.1-5.2 Візуальна комунікація, творчість та дизайн-мислення

Визначення візуальної комунікації та її ролі в передачі ідей та емоцій через композицію для ефективної комунікації. Аналіз візуальної комунікації, використання кольору, форми, та композиції для передачі повідомлень. Методи стимулювання творчого мислення, брейнштурмінг, асоціативне мислення та використання різних творчих інструментів. Практичні вправи для розвитку творчого підходу з використанням принципів візуальної комунікації для створення дизайнів, які ефективно передають ідеї та емоції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

СТИЛЬОВІ НАПРЯМИ У ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ

Тема 6.1-6.2 Технологія дизайнерського проєктування, Дизайн друкованих та електронних видань

Вивчення принципів композиції в контексті графічного дизайну. Етапи проєктування в графічному дизайні. Методи активізації творчого мислення в графічному дизайні. Принципи розроблення фірмових знаків і логотипів, ефективних візуальних матеріалів, таких як плакати, логотипи, та рекламні матеріали. Аналіз робіт відомих дизайнерів в стильових напрямках: індустриальний техно, хай-тек, пікселарт, кіберпанк, фовізм, поп-арт.

Підготовка та презентація композиції в обраному (за вибором студента) стилі.

Методи навчання: лекція, бесіда, пояснення, демонстрація, педагогічний та графічний малюнок, ескізування, презентація, ілюстрація, метод зацікавлення,

метод емоційного сплеску та заохочення, ділові ігри, рольові ігри, інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Заняття проводяться онлайн за допомогою спеціалізованих платформ для дистанційного навчання: Zoom, Moodle, що забезпечує доступ до навчального матеріалу та інструментів незалежно від місця перебування студента.

Курс фокусується на практичній роботі з педагогічним малюнком та інструментами графіки. Більшість занять будуть присвячені виконанню практичних завдань, спрямованих на розвиток навичок побудови гармонійної композиції. Студенти матимуть можливість працювати як індивідуально, так і в групах. Групова робота сприяє обміну ідеями та розвитку командних навичок. Студенти зобов'язані дотримуватися етичних принципів під час використання ШІ та цифрових інструментів. Плагіат, неправомірне використання інтелектуальної власності та інші порушення етики не допускаються.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: TV, ПК, пристрої вводу / виводу графічної інформації; системи підготовки текстових документів, системи обробки графічної інформації, системи підготовки динамічних презентацій, програми-органайзери.

Система оцінювання та вимоги

Для заліку

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	100
T1-2	T3-4	T5-6	T7-8	T9-10	T11-12	
15	10	15	15	15	15	

Загальна сума балів розраховується як середньоарифметичний показник роботи здобувача вищої освіти протягом шести модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для заліку	
90-100	A	зараховано
78-89	B	
65-77	C	

58-64	D	
50-57	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел

Базові

1. Геллер С., Кваст С. Графічні стилі: від вікторіанців до хіпстерів. Київ: ArtHuss, 2019. 296 с.
2. Емброуз Г., Оно-Біллсон Н. Основи. Графічний дизайн. 01: Підхід і мова. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.
3. Емброуз Г., Оно-Біллсон Н. Основи. Графічний дизайн. 02: Дизайнерське дослідження. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.
4. Емброуз Г., Оно-Біллсон Н. Основи. Графічний дизайн. 03: Генерування ідей. Київ: ArtHuss, 2019. 192 с.
5. Іттен Й. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. Київ: ArtHuss, 2021. 136 с.
6. Лаптон Е., Філліпс Д. К. Основи. Графічний дизайн 04: Нові основи. Київ: ArtHuss, 2019. 262 с.
7. Лесняк В. Відтворення шрифтової спадщини: 40 оригінальних шрифтів/Володимир Лесняк. Київ: ArtHuss, 2020. 160 с.
8. Норман Д. Опанувати складність. Київ: ArtHuss, 2019. 288 с.
9. Папанек В. Дизайн для реального світу. Екологія людства та соціальні зміни. Київ: ArtHuss, 2020. 480 с.
10. Синєпулова Н. Композиція: Тотальний контроль. Київ: ArtHuss, 2019. 240 с.

Допоміжна література:

1. Бережна О. Б. Типографіка: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021, 125 с.
2. Бразелл Д., Девіс Д. Як стати успішним ілюстратором. Київ : ArtHuss, 2019. 208 с.
3. Бьорд М. 100 ідей, що змінили мистецтво. Київ : ArtHuss, 2019. 216 с.
4. Дистанційне навчання в системі професійно-технічної освіти : монографія / авт. кол. В. В. Ягупов, Л. М. Петренко, С. Г. Кравець та ін. За наук. ред. В. В. Ягупова. Житомир: «Полісся», 2019, 234с.

5. Емброуз Г., Леонард Н. Основи. Графічний дизайн 02. Дизайнерське дослідження. Пошук успішних креативних рішень. Київ : ArtHuss, 2019. 192 с.
6. Емброуз Г., Леонард Н. Основи. Графічний дизайн 03. Генерування ідей. Київ : ArtHuss, 2019. 192 с.
7. Іванов С. Основи композиції видання. Львів : Світ, 2013. 232 с.
8. Іттен Й. Наука дизайну та форми: Вступний курс, який я викладав у Баугаузі та інших школах. Київ : ArtHuss, 2021. 136 с.
9. [Йоханнес Іттен](#) Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Навч. посібник. Київ: ArtHuss. 2022, 96с.
10. Клочко Д. 65 українських шедеврів. Визнані й неявні. Київ : ArtHuss, 2019. 244 с.
11. Косів В. Магістерська робота з графічного дизайну: 100 вимог і порад. Навчальний посібник з підготовки й захисту дипломної роботи на здобуття освітнього рівня магістра для студентів спеціальності 022 «Дизайн», спеціалізації «Графічний дизайн». Львів : Літопис, 2021. 112 с.
12. Пічкур М. Образотворча підготовка студентів мистецьких спеціальностей у закладах вищої освіти : монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2022. 270 с.
13. Прищенко С. Підручн. для студ. спец. 022 «Дизайн». 2-ге вид., випр. і доповн. Київ: Кондор, 2019. 400 с
14. Робін Вільямс Дизайн. Книга для недизайнерів. Харків: Vivat. 2021, 240 с.
15. Хеллер С., Кваст С. Графічні стилі. Київ : ArtHuss, 2019. 296 с.

14. Інформаційні ресурси

16. Бібліотека БДПУ : <http://www.bdpu.org/> \t "_blank
17. Сайт «Освітня мережа України»: www.ednu.kiev.ua.
18. Всеукраїнський портал «Початкове навчання»: www.nachalka.com.ua.
19. Студія он-лайн освіти «Ed-era»: <https://www.ed-era.com/courses>.
20. Сторінка дисципліни "Основи композиції та дизайну" // сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця. URL: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1989>
21. Український громадський проект масових відкритих онлайн-курсів «Prometheus»: <https://prometheus.org.ua/>
Освітній проект «На урок»: <https://naurok.com.ua/webinar>

